

REFERAT

af

Møde i Udviklingspolitisk Råd

den 19. november 2015

Til stede:

Medlemmer:

Professor Georg Sørensen, Århus Universitet (formand)
Generalsekretær Vagn Berthelsen, IBIS
Sekretariatsleder Lars Udsholdt, DMR-U
Programkoordinator Rolf Hernø, Care Danmark
Sektionsleder Julie Koch, Red Barnet
Institutleder Helle Samuelsen, Københavns Universitet
Konsulent Jens Erik Ohrt, LO (pkt. 1-5)
Direktør Jan Laustsen, Landbrug & Fødevarer (pkt. 1-2)
Chefkonsulent Tine Bork, Håndværksrådet

Udenrigsministeriet:

Udenrigsminister Kristian Jensen (pkt. 6)
Direktør for udviklingspolitik Martin Bille Hermann
Chef for Center for Global Udvikling og Samarbejde Morten Jespersen
Kontorchef Nathalia Feinberg, chefkonsulent Maria Ana Petrera og
kontorfuldmægtig Mette Brink Madsen, Kontor (UGS)

Pkt. 2

Ambassadør Mette Thygesen, souschef Anne Maria Madsen og pro-
grammedarbejder Signe Schelde, Ambassaden Addis Ababa
Kontorchef Birgitte Markussen, chefkonsulent Malene Agnes Hedlund
og seniorrådgiver Jens Møllenbach, Kontoret for Afrika

Pkt. 3

Kontorchef Sus Ulbæk og chefkonsulent Peter Jul Larsen, Evaluerings-
enheden

Pkt. 4

Souschef Frank Rothaus Jensen og specialkonsulent Fenja Yamaguchi-
Fasting, Ambassaden Bamako
Kontorchef Birgitte Markussen, chefkonsulent Anna Kjær og fuldmæg-
tig Henriette Pia Meldgaard Kristensen, Kontoret for Afrika

Pkt. 5

Ambassadør Bo Jensen og chefkonsulent Refika Büyükarlan,
Ambassaden Ouagadougou
Kontorchef Birgitte Markussen, chefkonsulent Anna Kjær og fuldmæg-
tig Henriette Pia Meldgaard Kristensen, Kontoret for Afrika

Dagsordenspunkt 1: Opsamling fra forrige møde samt nyt fra Bevillingskomiteen

Udviklingspolitisk direktør foreslog, at man drøftede forhandlingerne om finanslovsaftalen under dagsordenspunkt 6, hvor udenrigsministeren ville være til stede. Endvidere foreslog udviklingspolitisk direktør, at man i forhold til opsamling fra forrige møde, hvor Rådet havde drøftet udkast til evalueringspolitik, tog dette emne op under dagsordenspunkt 3, hvor evalueringsenheden ville være til stede.

Hvad angik møder i den Eksterne Bevillingskomité, havde der siden sidste rådsmøde været afholdt 2 møder, hhv. den 6. og den 27. oktober. D. 6. oktober havde Komitéen drøftet nogle overordnede vejledende principper for brug af midler under Klimapuljen, som var blevet udarbejdet på baggrund af en ekstern evaluering af Klimapuljen og en tidligere anmodning fra den Eksterne Bevillingskomité om en strategisk ramme for puljen. Der havde ligeledes været en drøftelse af et konkret projekt under Klimapuljen på dagsordenen. Projektet omhandlede et samarbejde med den Inter-Amerikanske Udviklingsbank vedrørende udvikling af en innovativ forsikringsmodel, der skal fremme virksomheders investeringer i energieffektivitet i udvalgte sektorer i Latinamerika.

På mødet d. 27. oktober drøftede komitéen to landeprogrammer, to mindre civilsamfundsprojekter samt støtte til EU's nye 'Emergency Trust Fund'. Landeprogrammet for Kenya tog udgangspunkt i det landepolitikpapir, som blev drøftet i Rådet i december 2013. Programmet bestod af tre tematiske programmer: regeringsførelse med fokus på den konstitutionelle reform i Kenya, en grøn vækstdagsorden med fokus på jobs og investeringer og støtte til sundhedssektoren. Komitéen havde blandt andet efterlyst flere konkrete eksempler i landeprogrammet for Kenya og andre landeprogrammer med skyldig hensyntagen til at papiret ikke måtte blive for langt. Endvidere efterlystes beskrivelse af programmernes kobling til opfyldelse af verdensmålene. Komitéen opfordrede også til at se på synergier og samspil med de øvrige danske bistandsaktiviteter i Kenya.

Landeprogrammet for Burkina Faso tog udgangspunkt i landepolitikpapiret og inkluderede indsatsen inden for fire områder; menneskerettigheder og stabilitet, forvaltning af vandressourcer, økonomisk vækst i landbrugssektoren samt generel budgetstøtte og støtte til 'Public Financial Management'. Komitéen opfordrede blandt andet til at planlægge ud fra forskellige scenarier pga. den skrøbelige situation i regionen. For begge landeprogrammer anbefalede komitéen, at programmerne blev genbesøgt efter midtvejsevalueringen for at se på behovet for eventuelle justeringer.

Endelig havde komitéen drøftet dansk støtte til EU's nye trust fund for at afhjælpe de grundlæggende årsager til migration i Sahel-regionen, Afrikas Horn og Nordafrika og for at fremme stabilitet, sikkerhed og udvikling. Drøftelsen fandt sted på et ret tidligt tidspunkt i forhold til etablering af fonden, og komitéen havde derfor mulighed for at give input, som kunne tages med i den videre proces med igangsættelse af fondens arbejde.

Afslutningsvist orienterede udviklingspolitisk direktør om status på udnævnelse af medlemmer til Udviklingspolitisk Råd for perioden 2016-2018. Processen havde trukket ud, idet det tog tid at få alle indstillingerne fra organisationerne i hus. Næste skridt var behandling af sagen i regeringens ansættelsesudvalg. Man kunne ikke præcist sige, hvornår der ville være en afklaring på

dette. Så snart sammensætningen af det nye Råd var på plads, ville Udenrigsministeriet bede Rådet om at indstille kandidater til besættelse af posterne som eksterne medlemmer i Bevillingskomiteen.

Udviklingspolitisk Råd spurgte til fremtiden for klimapuljen, og om der var en decideret strategi på vej for denne. Hvad angik landeprogrammerne, bemærkede medlemmer af Rådet, at man under besøget i Kenya i 2014 havde noteret sig den nye struktur i den offentlige forvaltning. Denne fremstod formelt set som et fremskridt, men gav anledning til spørgsmål om, hvorvidt strukturen kunne fungere i praksis. Medlemmerne spurgte til elementerne under den grønne vækstdagsorden i Kenya-programmet, som under besøget i Kenya havde været svær at forstå og konkretisere. Medlemmer bemærkede endvidere, at civilsamfundet havde spillet en stor rolle i Burkina Faso, hvor det var indgået i dialog med militæret og derigennem havde været med til at påvirke konflikten. Hvad angik migration, blev der fra Rådets side spurgt til erfaringerne med udviklings samarbejdets rolle på dette område.

Udviklingspolitisk direktør understregede, at klimapuljen fortsat eksisterede i regeringens finanslovsforslag, omend beløbet var reduceret. Der havde ikke været tale om en egentlig strategi, men blot nogle retningsangivende strategiske principper, som gennem flere år var blevet efterlyst af Bevillingskomiteen. Vedrørende Burkina Faso, understregede udviklingspolitisk direktør, at der var tale om en interessant rolle for civilsamfundet, og at det var et godt bevis på, at der også var vægt bag de demokratiske kræfter i landet. Hvad angik Kenyas forfatning, var udviklingspolitisk direktør enig i, at der var tale om en meget ambitiøs forfatning, men også her var civilsamfundet lykkedes med at gøre brug af forfatningen og holde regeringen fast på en række punkter. Med hensyn til grøn vækst, var det rigtigt, at der var tale om en kompliceret og i visse tilfælde eksperimenterende dagsorden, hvor ikke alle elementer fremstod lige håndgribelige. I lyset heraf understregede udviklingspolitisk direktør, at man løbende måtte monitorere indsatserne og have den fornødne fleksibilitet til, om nødvendigt, at justere undervejs.

Et medlem af Udviklingspolitisk Råd bemærkede, at det forekom som om der løbende var ændrede krav til dokumentation i forbindelse med forelæggelse for den Interne Bevillingskomite. En civilsamfundsorganisation havde oplevet at få ansøgninger afvist af denne årsag.

Udviklingspolitisk direktør understregede, at der havde været ét projekt, som Komiteen havde afvist ved første forelæggelse, idet den fandt, at der havde manglet beskrivelser af de opnåede resultater under de tidligere faser af projektet. Udviklingspolitisk direktør opfordrede til dialog med HCP, såfremt der var uklarhed om kravene til ansøgninger.

Dagsordenspunkt 2: Udkast til interim landepolitikpapir for Sydsudan

Udviklingspolitisk direktør indledte med at informere Rådet om, at Danmarks engagement i Sydsudan gik mange år tilbage og udgjorde et godt udgangspunkt for det fortsatte engagement, som var særligt relevant for regeringens prioriteter, herunder migration, sikkerhed, stabilitet og fattigdomsbekæmpelse. Den skrøbelige situation i Sydsudan krævede endvidere en fleksibel indsats og en anvendelse af alle instrumenter, herunder humanitær støtte, freds- og stabilitetsaktiviteter, udviklingsbistand og politisk dialog i samarbejde med internationale partnere. Erfaringerne havde vist, at det særligt i en sydsudanesisk kontekst var relevant at fokusere på samspillet

mellem den humanitære indsats og udviklingsbistanden samt give mulighed for omallokeringer, hvis situationen krævede det.

Udviklingspolitisk Råd bakkede op om landepolitikpapiret og roste den grundige kontekstanalyse. Der blev spurgt ind til beløbet for den samlede bistand til Sydsudan i perioden 2016-2018, og hvordan der ville blive prioriteret ved eventuelle yderligere budgetnedskæringer. Samtidig blev inklusionen af unge og arbejdsmarkedets aktører fremhævet, sidstnævnte vel vidende at udviklingen af det sydsudanesiske arbejdsmarked var begrænset. Der blev efterspurgt en mere systematisk aktøranalyse, herunder en vurdering af fordele og ulemper ved, at Danmark kanaliserer støtte via multilaterale organisationer og civilsamfundsorganisationer. En uddybning af de forskellige instrumenter, som Danmark benyttede i Sydsudan, blev ligeledes efterspurgt. Det optimistiske scenarie var muligvis for optimistisk, også trods det store internationale pres og engagement i landet. Den praktiske anvendelse af scenarietilgangen og de dertil hørende indsatser kunne med fordel udspecificeres og et større fokus på de etniske grupper, herunder deres part i konflikten, kunne inkluderes. Der blev også stillet spørgsmål vedrørende den sydsudanesiske diasporas rolle.

Ambassaden i Addis Ababa takkede for kommentarer og forslag, der ville være særdeles nyttige i udarbejdelsen af Danmarks nye landeprogram for Sydsudan 2016-2018. Hvad angik niveauet for det nye program, var der med et treårigt budget på 115 mio. kr. lagt op til en reduktion af det gennemsnitlige årlige udbetalingsniveau for udviklingsbistanden, der tidligere havde ligget på 50 mio. kr. årligt (hvortil kom de humanitære bidrag). Ambassaden var enig i behovet for en grundig aktøranalyse, og fremhævede dernæst de positive erfaringer med multilaterale organisationer som f.eks. FAO og UN Women, der havde opnået gode resultater i Sydsudan. Præferencen for samarbejde med multilaterale kanaler og civilsamfundsorganisationer skyldtes dog primært, at Danmark ikke havde en ambassade i Sydsudan. Ambassaden rejste jævnligt til møder med partnere i Sydsudan og havde også en Danida-rådgiver i Juba, hvilket gav god føling med partnerorganisationer og den løbende udvikling, men det gjorde en forskel, at man ikke var til stede med en ambassade. Med hensyn til spørgsmålet om unge blev det bemærket, at størstedelen af befolkningen i Sydsudan var under 30 år, og ambassaden påtænkte primært at inkludere problematikken i det nye landeprogram via støtte til UNICEF's projekt om reintegration af tidligere børnesoldater. Endelig var ambassaden enig i, at det optimistiske scenarie nok ikke var det mest sandsynlige, men at gennemførelsen af fredsaftalen langsomt gik fremad, om end med visse tilbageskridt. Et fuldstændigt sammenbrud virkede på dette tidspunkt således knap så sandsynligt, og den seneste konflikt i Sydsudan var mellem politiske eliter og dermed ikke en decideret etnisk konflikt, selvom der var tydelige undertoner heraf. Afslutningsvist bemærkede ambassaden, at man ikke umiddelbart kunne sammenligne den sydsudanesiske diaspora med f.eks. den somaliske, da den sydsudanesiske diaspora havde en hel anden sammensætning og indtil videre kun spillede en mindre rolle.

Formanden sammenfattede, at der var enighed om, at landepolitikpapiret udgjorde en god ramme for Danmarks samlede engagement i Sydsudan. Holdbarheden og stabiliteten i fredsaftalen var usikker, og der var derfor også enighed om behovet for en fleksibel indsats, hvor scenarietilgangen var særdeles nyttig. Hvad angik de humanitære indsatser vs. de mere langsigtede indsatser, så måtte det ikke kun blive et spørgsmål om fordeling af penge, men også et spørgsmål om at vurdere hvilke instrumenter, der var mest relevante i givne situationer. Rådet fandt spørgsmålet om kvaliteten af Danmarks partnerskaber i Sydsudan vigtigt, herunder i særdeles-

hed de multilaterale aktører. I relation hertil opfordrede formanden til at overveje gennemførelsen af en systematisk ”stakeholder”-analyse på et senere tidspunkt.

Dagsordenspunkt 3: Evalueringsprogram 2016-2017

Udviklingspolitisk direktør indledte med at orientere Rådet om, at evalueringspolitikken, som Rådet havde drøftet i august, var blevet færdiggjort, og at Rådets bemærkninger var blevet indarbejdet. Politikken ville sammen med evalueringsprogrammet blive forelagt udenrigsministeren inden oversendelse til Folketinget. Evalueringsprogrammet var bredt sammensat og havde både sigte på læring og ansvarlighed (accountability). Man ville evaluere udfasningen af bistanden til flere store og mangeårige modtagere af dansk udviklingsbistand med henblik på at dokumentere resultater og komme med anbefalinger til sikring af bæredygtighed af indsatsen. Som et led i at opbygge kapacitet havde man bedt Ghana om at evaluere den danske indsats med Evalueringsenheden som støtte. Endelig blev det anført, at der ville blive iværksat en realtime evaluering i Mali frem for i Zimbabwe, som det oprindeligt havde været intentionen.

Udviklingspolitisk Råd udtrykte generelt støtte til evalueringsprogrammet og spurgte ind til bredden i udfasningsevalueringerne, og understregede herunder behovet for, at indsatser til støtte for civilsamfundsorganisationer, gennemført af de danske ambassader, også indgik i evalueringerne. Rådet spurgte om, hvorvidt MR-evalueringen også omfattede den rettighedsbaserede tilgang, og om det ikke ville være muligt at iværksætte en udredning vedrørende migration. Rådet efterlyste en forklaring på forskellen mellem realtime evalueringer og opfølgningsevalueringer og spurgte i den sammenhæng om, hvorfor evalueringen af civilsamfundsstrategien var ændret fra at være en realtime til en opfølgningsevaluering. Rådet satte spørgsmålstegn ved, om det eventuelt var for tidligt at vurdere om forandringsteorier virker. Endelig understregede Rådet behovet for at fokusere på en bedre læring fra og information om resultaterne af evalueringerne både internt i Udenrigsministeriet, og uden for ministeriet og især over for det politiske niveau.

Chefen for evalueringsenheden svarede, at evalueringerne i de tre udfasningslande ville fokusere på at dokumentere resultaterne af den danske bistand, hvordan vi havde sikret bæredygtigheden af de indsatser, som Danmark havde støttet, ligesom evalueringerne ville omfatte anbefalinger til landet og andre donorer om sikring af den fortsatte bæredygtighed. Det blev endvidere bekræftet, at alle aktiviteter, herunder støtte til civilsamfundet, ville blive omfattet. Hvad angik den rettighedsbaserede tilgang, havde man overvejet at inkludere denne, men opfattelsen var, at det var for tidligt at evaluere denne. Der kunne dog gennemføres et studie, som søgte at sammenfatte nogle foreløbige erfaringer, herunder om det havde ført til ændringer i bistanden. Evalueringsenheden ville se på et evalueringsstudie vedrørende erfaringer med støtte til migration. Hvad angik læring og generel vidensdeling af resultaterne af evalueringerne, var dette forsat en stor udfordring både internt og eksternt. Man arbejdede dog på at gøre evalueringsprocesserne mere inddragende samt at udarbejde korte opsummeringer af evalueringernes resultater med henblik på en bred offentliggørelse. Realtime evalueringer var en måde, hvorpå man forhåbentlig mere effektivt kunne sikre bedre læring i processen. Hvad angik forskellen mellem realtime og opfølgning, fulgte realtime et program over hele gennemførelsesfasen, mens en opfølgningsevaluering først og fremmest havde til formål at sikre, at næste fase kunne evalueres (evaluerbarhed), og denne ville oftest strække sig over max 1-2 år.

Formanden sammenfattede, at der var bred opbakning til evalueringsprogrammet og konstaterede, at programmet både opfyldte 'accountability' og læringsmålsætninger. Diskussionen havde i høj grad drejet sig om udfasning, herunder bæredygtighed og sikring af, at anbefalinger blev videregivet til andre relevante aktører. Der var fortsat opbakning til forandringsteori, men som alle andre teorier burde denne løbende evalueres og udvikles. Endelig blev det understreget, at evalueringerne med fordel kunne bruges til at informere det politiske niveau om effekterne af udviklingsamarbejdet, såvel som feedback til UM og andre relevante aktører..

Dagsordenspunkt 4: Udkast til landepolitikpapir vedr. Mali

Udviklingspolitisk direktør fremhævede indledningsvist, at Mali er et eksempel på et land, hvor Danmark har et bredspektret og samtænkt engagement. Mali er således relevant i forhold til flere af regeringens udenrigspolitiske prioriteter, herunder ikke mindst sikkerhed og stabilitet, migration og fattigdomsbekæmpelse. Hvad angår situationen i Mali blev det anført, at denne påvirker hele regionen, idet krisen i Mali med Libyens sammenbrud nu kun er én grænse fra Europa. Samtidig er Sahel-regionen kendetegnet ved store territorier uden for statslig kontrol, hvilket øger råderummet for terrorister. Det blev hertil tilføjet, at Mali står med en historisk mulighed for en politisk forhandlet fred efter underskrivelsen af fredsaftalen, og at den store udfordring nu bliver at sikre implementering af aftalen.

Chefen for Afrika-kontoret tilføjede hertil, at krisen i Mali og sammenbruddet i Libyen er tæt forbundet. Underskrivelsen af fredsaftalen i juni i år er et vigtigt skridt, idet decentralisering er et væsentligt element i aftalen. Landepolitikpapiret er udtryk for, at man fra dansk side har en integreret tilgang til situationen i Mali, hvor man tænker alle instrumenterne sammen. Det tilføjedes hertil, at selvom Mali ligger som nr. 30 på "Fragile States Index", er situationen flere steder i landet skrøbelig, hvorfor der er risiko for tilbageslag.

Udviklingspolitisk Råd fandt generelt papiret velskrevet og fokuseret på de rette aspekter. Det blev fremhævet, at civilsamfundets rolle kunne fremgå klarere. Ligeledes blev det anført, at det i landepolitikpapiret ikke var klart, inden for hvilke sektorer tyngden fremover vil komme til at ligge, idet flere bakkede op om, at decentralisering var et vigtigt område. I forhold til privatsektorprogrammet blev det bemærket, at der blandt danske virksomheder ikke er stor efterspørgsel efter aktiviteter i Mali. Ligeledes forhørte Rådet sig om de handelspolitiske muligheder for fra dansk side at adressere spørgsmålet om effekterne af subsidier på bomuldssektoren i Mali. Flere berørte desuden migration, idet det blev fremhævet, at man ikke måtte glemme, at migration også spiller en positiv rolle for Sahel-regionens udvikling. Der blev i den forbindelse spurgt til, om styrket grænsekontrol skulle adresseres inden for det udviklingspolitiske engagement. I tillæg hertil blev det anført, at man eventuelt kunne have indføjet overvejelser om den maliske regerings kapacitet til at håndtere udfordringer, herunder ikke mindst i forbindelse med korrupsion og "accountability". Desuden blev det fremhævet, at landepolitikpapiret i udgangspunktet var fokuseret på det nationale, og der blev efterspurgt oplysninger om indsatser for at styrke regionalt samarbejde. I forhold til Danmarks bredere engagement forhørte Rådet sig om sammenhængen mellem landepolitikpapiret og beslutningen om, at Danmark vil yde et yderligere militært bidrag til MINUSMA. Hvad angik formatet for landepolitikpapirer efterspurgte Rådet

en aktøranalyse i landepolitikpapirerne samt overvejelser om Danmarks komparative fordele i et givent land.

Ambassaden bemærkede, at styrkelse af civilsamfundet var et vigtigt element i forbindelse med Danmarks indsats i Mali eftersom det blandt andet var en forudsætning for styrkelse af statens legitimitet. På spørgsmålet om tyngden mellem sektorer blev det anført, at denne først ville blive besluttet i forbindelse med landeprogrammeringen. Det blev fremhævet, at Danmark inden for vandsektoren ventedes at omlægge indsatsen til at fokusere på efterspørgsel efter serviceydelser mere bredt. Danmark lagde vægt på korruptionsbekæmpelse og fremhævede vigtigheden heraf ved drøftelser med Malis regering og andre donorer.

Chefen for Afrika-kontoret tilføjede, at regionale aspekter var tænkt ind, herunder at Danmark gennemførte regionale stabiliseringsindsatser og støttede op om den regionale organisation G5. I forhold til Danmarks militære bidrag til MINUSMA blev det fremhævet, at netop dette var en integreret del af Danmarks samtænkte indsats.

Udviklingspolitisk direktør takkede for bemærkningerne og anførte, at finansloven indeholdt meget foreløbige indikationer vedr. fordeling mellem sektorer. På spørgsmålet om grænsekontrol blev det bemærket, at dette indgik i udviklingssamarbejdet i det omfang, der var tale om civile aktiviteter. Det blev hertil tilføjet, at de afrikanske lande i forbindelse med Valletta-topmødet efterspurgte støtte til kontrol af irregulær migration.

Formanden sammenfattede, at der var generel opbakning til landepolitikpapiret, som afspejlede, at Mali stod overfor store udfordringer i forhold til sikkerhed og stabilitet. Mali var ligeledes med Libyens sammenbrud i et vist omfang kommet tættere på Europa. Danmark havde et mangeårigt engagement i Mali og Sahel-regionen og var blandt andet lykkedes med at styrke EU's rolle i forbindelse med håndteringen af krisen i landet. Det blev fremhævet, at der var håb om, at fredsaftalen i Mali ville tegne en vej fremad for landet, idet der dog også var risiko for tilbageslag.

Dagsordenspunkt 5: Udkast til landepolitikpapir for Niger

Udviklingspolitisk direktør fremhævede, at Danmark havde et mangeårigt engagement i Niger, idet Danmark havde været til stede i landet siden 1974. Indsatsen i Niger var relevant i forhold til en række af regeringens udenrigspolitiske prioriteter, herunder særligt migration, sikkerhed og stabilitet samt fattigdomsbekæmpelse. Niger lå nederst på FN's "Human Development Index" (HDI). I tillæg hertil var den udenrigspolitiske relevans af landet for Danmark øget efter Libyens sammenbrud og den aktuelle migrationskrise i Europa, ligesom Niger blev presset fra syd af Boko Haram.

Ambassaden i Ouagadougou tilføjede, at Danmark af de nævnte grunde fortsat ville være engageret i landet, og at indsatsen fremadrettet ville kræve fleksibilitet. Samtidig måtte man ikke glemme, at situationen i Niger kunne blive vanskeliggjort af, at landet stod overfor væsentlige indenrigspolitiske udfordringer, ikke mindst det forestående præsidentvalg i 2016.

Udviklingspolitisk Råd fandt generelt papiret velskrevet, og at analysen beskrev udfordringerne præcist. Der var bred enighed om, at det var positivt, at landepolitikpapiret indeholdt eksplicite overvejelser om implikationer af manglende dansk tilstedeværelse i Niger. Der blev blandt andet spurgt til nærmere oplysninger om indsatser vedr. radikaliserings. Desuden forhørte Rådet sig om, hvorvidt man fra dansk side kun ville fokusere på overrislet landbrug, ligesom man spurgte til, hvorvidt der i forbindelse med aktiviteter inden for vandsektoren ville være fokus på pastoralister. Rådet spurgte også til, hvorvidt Danmark kunne have en rolle i forbindelse med kapacitetsopbygning af Nigers forvaltning inden for udvinding af råstoffer. Der blev også rejst et spørgsmål vedr. bomuldssektorens rolle for Nigers økonomi. Hvad angik formatet for landepolitikpapirer fremhævede Rådet, at man gerne så flere overvejelser om dilemmaer i forbindelse med valg af strategiske sektorer, ”stakeholder”-analyse, samt at man generelt kunne overveje koblingen mellem landepolitikpapirer og landeprogrammering.

Ambassaden bemærkede, at aktiviteter inden for radikaliserings ville være vanskelige at identificere pga. den komplicerede situation, men at sådanne blandt andet ville blive gennemført inden for rammerne af Freds- og Stabiliseringsfonden, EU’s regionale handlingsplan for Sahel og EU’s nyetablerede Valletta Trust Fund. Hvad angik landbrugssektoren, ville man lægge sig tæt op ad regeringsprogrammet 3N og dermed fokusere på både overrislet og ikke-overrislet landbrug. Det blev endvidere tilføjet, at landbruget rummer de største muligheder for vækst og beskæftigelse. Især produktion af grøntsager til det nigerianske marked bød på muligheder, hvis sikkerhedssituationen tillod eksport. I forhold til udvinding af råstoffer var det vurderingen, at Danmark ikke havde nogen særlig komparativ fordel, hvorfor man ikke forventede at engagere sig i forhold til denne sektor. På spørgsmålet om pastoralister blev det fremhævet, at Danmark inden for vandsektoren primært var engageret i regionerne Zinder og Diffa, der ikke udgjorde kerneområder for pastoralister. Pastoralisters rettigheder ville dog blive søgt adresseret i forbindelse med aktiviteter inden for menneskerettighedsområdet.

Chefen for Afrika-kontoret bemærkede i forhold til migration, at Niger havde spillet en meget konstruktiv rolle i forbindelse med de hidtidige drøftelser mellem EU og Afrika og havde vedtaget lovgivning om irregulær migration.

Hvad angik spørgsmålet om samspillet mellem landepolitikpapir og landeprogrammering, fremhævede Udviklingspolitisk direktør, at Udenrigsministeriet løbende gjorde sig overvejelser om, hvordan man kunne optimere dette.

Formanden sammenfattede, at der i Rådet var stor opbakning til landepolitikpapiret, og at der var ros til, at papiret indeholdt overvejelser om blandt andet regionale implikationer og eventuelle konsekvenser af manglende dansk tilstedeværelse i Niger, herunder eksplicite overvejelser om delegeret partnerskab. Der var blevet stillet afklarende spørgsmål til en række emner, som evt. kunne uddybes yderligere i papiret, herunder radikaliserings, landbrug samt valg/fravalg i forbindelse med strategiske målsætninger. Hvad angik formatet for landepolitikpapiret, pegede formanden på, at det efter hans mening burde overvejes, hvordan følgende elementer kunne afspejles bedre: en analyse af det politiske niveau (herunder korruption og ”accountability”) samt valg og fravalg i forbindelse med Danmarks engagement.

Dagsordenspunkt 6: Møde med udenrigsministeren. Orientering om fokusering af udviklingsbistanden i forslaget til finanslov for 2016 samt overvejelser om ny udviklingspolitisk strategi

Formanden bød udenrigsminister Kristian Jensen velkommen i Udviklingspolitisk Råd og så frem til drøftelsen.

Udenrigsministeren orienterede om aftalen om finansloven for 2016, der var indgået samme dag. Der var i finansloven prioriteret hårdt inden for den givne økonomiske ramme for at sikre et udviklingssamarbejde på områder, hvor Danmark kunne gøre en forskel og som modsvarede de udfordringer man stod overfor. Flygtninge og migration samt indsatsen i nærområder var rykket ind på den udviklingspolitiske midte. Regeringen styrkede i finansloven den humanitære indsats med 50 mio. kr. i forhold til finansloven for 2015. Der var også afsat en reserve på 300 mio. kr. til et evt. højere EU-bidrag eller nationalt bidrag som følge af den igangværende flygtninge- og migrationskrise. Det opjusterede skøn over antallet af asylansøgere betød højere udgifter over udviklingsbistanden i 2016 end hvad der var afsat på forslaget til finanslov for 2016, og var på linje med tidligere regeringers praksis. Man var lige nu ved at se på hvor de ekstra midler til flygtningemodtagelse skulle findes.

Ministeren opfordrede til at fokusere på, hvordan man – dette udgangspunkt taget i betragtning – kom videre. Formuleringen af en ny strategi for udviklingspolitik var en oplagt mulighed for at adressere de udfordringer, man stod overfor. Nogle af de centrale elementer var verdensmålene, som udgjorde en ny ramme, den historisk store flygtninge- og migrationskrise og i denne sammenhæng også det kommende Humanitære Topmøde, samt behovet for at mobilisere yderligere ressourcer til udvikling, idet udviklingsbistanden langt fra var nok til at realisere verdensmålene. Ministeren så frem til Rådets indspil, således at der sikredes en kobling mellem strategi og praksis. Ikke mindst var der behov for at være skarpe i forhold til, hvad der var særligt dansk, hvordan Danmark maksimerede effekt og indflydelse, samt hvem Danmark skulle samarbejde med, hvor og hvordan. De danske interesser var i denne sammenhæng den samlende tråd. Udenrigsministeren så også strategien som en oplagt mulighed for en dialog med danskerne om udviklingssamarbejdet, og opfordrede til et aktivt samspil med partnere om afholdelse af folkemøder rundt om i landet. Der var behov for at gå i gang hurtigt, således at beslutninger kunne udmøntes i forbindelse med forslaget til finanslov for 2017.

Medlemmerne af Udviklingspolitisk Råd udtrykte bekymring over, at omprioriteringerne reducerede den reelle bistand, der gik til udviklingslandene, og risikerede at sprede Danmarks engagement tyndt ud over et bredt felt. Der var behov for at prioritere, når bistanden blev mindre. Rådets medlemmer fremhævede en lang række aspekter, herunder at flere store processer, heriblandt nedskæringer og strategiproces, blev presset igennem på meget kort tid, bekymring over den vægt som egeninteresse blev tillagt, behov for at fastholde fokus på fattigdomsbekæmpelse, vigtigheden af at opretholde en analytisk og forskningsmæssig kapacitet og af at den udviklingspolitiske strategi trak andre instrumenter, såsom handelspolitikken, ind, støtte til opbygning af effektive skattesystemer i udviklingslandene, samt spørgsmål om betydningen af WTO-forhandlingerne og om prioritering af en bred aftale om en ny strategi. Der var stor opbakning til ministerens opfordring til folkelig debat om udviklingssamarbejdet, og medlemmerne værdsatte den åbenhjertige diskussion med udenrigsministeren om de yderligere tilpasninger i udviklingsbistanden for 2016.

Udenrigsministeren svarede, at de yderligere omprioriteringer ville blive fundet ved en blanding af grønthøstermetode, prioriterede reduktioner samt en negativ budgetregulering. Det var svært og indebar plagsomme valg. De store og akutte udfordringer med konflikter, flygtninge og migration gav også en udfordring i forhold til at sikre, at alt ikke blev humanitær bistand og indsatser i nærområder, men at fokus også blev fastholdt på den langsigtede indsats.

Udenrigsministeren ønskede en bred men også skarp aftale om en ny strategi, der også skulle indtænke udenrigs- og handelspolitik. Fattigdomsbekæmpelse var en central dansk værdi, men der var behov for yderligere kriterier at prioritere ud fra, herunder muligheder for at udvikle kommercielle interesser, skrøbelighed og stabilitet samt migration. Det var vigtigt at holde fast i WTO, som en vigtig ramme til at forhindre protektionisme, mens man måtte erkende, at Doha udviklingsrunden – der på papiret var perfekt - nok indeholdt mere end den kunne bære i virkeligheden. For så vidt angik koblingen mellem udredning og strategi, havde udrederen frie hænder til at formulere sin rapport, mens ministeren havde frie hænder til at trække på de dele, der vurderedes nyttigt for den udviklingspolitiske strategi.

Formanden sammenfattede, at Rådet havde udtrykt sin bekymring over de yderligere omprioriteringer og værdsat den åbenhjertige diskussion herom. Man så frem til den videre tætte dialog med udenrigsministeren om den nye strategi for udviklingspolitik og en folkelig debat om udviklings samarbejdet i samarbejde med Rådets medlemmer.

Dagsordenspunkt 7: Eventuelt

Formanden spurgte til, om der var lagt en mødeplan for Rådet i 2016.

Udviklingspolitisk direktør informerede Rådet om, at der for nuværende ikke fandtes en mødeplan, men at der jf. drøftelsen med udenrigsministeren, forventedes at være et møde i starten af 2016, hvor også en ny udviklingspolitisk strategi kunne drøftes. Øvrige møder ville blive fastlagt, når man havde et overblik over hvilke strategier og politikker, der skulle drøftes i Rådet i løbet af 2016. Desuden var der også fortsat mulighed for, at Rådets medlemmer kunne komme med forslag til temaer eller emner, som man ønskede drøftet i Rådet.

Fra Rådsmedlemmernes side blev det foreslået, at man også fik mulighed for at møde Peter Taksø-Jensen, der som bekendt var i gang med et udredningsarbejde om dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Endvidere blev der stillet spørgsmål vedr. status for udkastet til politik for samtænkte stabiliseringsindsatser, som Rådet havde drøftet i 2013.

Idet mødet var det sidste i 2015 og dermed det sidste møde i Udviklingspolitisk Råd med den nuværende sammensætning, benyttede udviklingspolitisk direktør lejligheden til at takke Rådet for samarbejdet samt for de mange gode drøftelser og konstruktive bidrag, som alle havde haft stor værdi for ministeriet.